

чення істинності «суспільних потреб примусового відчуження земельної ділянки і об'єктів, що на ній розміщені» [3, с.39].

У результаті розгляду справи про примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності суд виносить рішення, яке повинно бути ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права, на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, порядок ухвалення якого визначений у ст. 243 КАСУ.

Особливістю судового розгляду справ про примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності є порядок оскарження рішення апеляційного суду як суду першої інстанції. Відповідно до ч. 6 ст. 267 КАСУ «Судом апеляційної інстанції у справах про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності є Верховний Суд. Судові рішення Верховного Суду набирають законної сили з моменту проголошення і не можуть бути оскаржені». Таким чином, на сьогодні судовий розгляд справ про примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності в апеляційному порядку здійснює Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду. На це вказує норма ст. 23 КАСУ в якій зазначено, що «у випадках, визначених КАСУ Верховний Суд переглядає в апеляційному порядку як суд апеляційної інстанції судові рішення апеляційного адміністративного суду». В той же час принциповим та безапеляційним є положення ч. 6 ст. 267 КАСУ, відповідно до якого «судом апеляційної інстанції у справах про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності є Верховний Суд, судові рішення якого набирають законної сили з моменту проголошення і не можуть бути оскаржені» [1].

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (з наступними змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446.

2. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17 листопада 2009 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 1. Ст. 2.

3. Бакуліна С. В. Узагальнення судової практики щодо розгляду публічно-правових та приватно-правових земельних спорів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 2. Ч. 1. С. 39–44.

Олександр Захарченко,
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДІЙ ВОДІЇВ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ЗА ПОШКОДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПАЛИВО РОЗДАВАЛЬНОЇ КОЛОНКИ АВТОЗАПРАВНОЇ СТАНЦІЇ ПРИ МАНЕВРУВАННІ

Важко уявити життя людини XXI століття без транспорту, який став невід'ємною частиною її буття. Транспорт є надійним помічником у найрізноманітніших сферах діяльності людини. Проте відомі випадки, коли людина, або не правильно користуючись транспортом, або нехтуючи загальними правилами його безпечної експлуатації (в тому числі правилами дорожнього руху), травмується, завдає матеріальну шкоду, а іноді – гине. Детермінантами, які призводять до негативних наслідків є стрімкий розвиток суспільних відносин, постійна гонитва за реалізацією своїх потреб та спроба встигнути зробити більше. Неодноразово трапляються випадки, коли водій транспортного засобу, перебуваючи на автозаправній станції, виконавши всі дії, але не будучи уважним чи поспішаючи, почав рух та пошкодив (відірвав) заправний пістолет та муфту від роздавальної колонки. На перший погляд - це дорожньо-транспортна пригода, а чи є це так з точки зору законодавства.

Перш за все необхідно з'ясувати дефініцію автозаправної станції. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про автомобільні дороги» (далі - Закон) об'єктами дорожнього сервісу є

спеціально облаштовані місця для зупинки маршрутних транспортних засобів, майданчики для стоянки транспортних засобів, майданчики відпочинку, видові майданчики, автозаправні станції, пункти технічного обслуговування, мотелі, готелі, кемпінги, торговельні пункти (у тому числі архітектурні форми), автозаправні комплекси, складські комплекси, пункти медичної та технічно-евакуаційної допомоги, пункти миття транспортних засобів, пункти приймання їжі та питної води, автопавільйони, а також інші об'єкти, на яких здійснюються обслуговування учасників дорожнього руху та які розміщуються на землях дорожнього господарства або потребують їх використання для заїзду та виїзду на автомобільну дорогу [2]. На даному об'єкті дорожнього сервісу водій отримує послуги з заправки транспортного засобу паливними матеріалами. У нашому дослідженні головна увага зосереджується на діях водіїв, які через свою неухважність або квапливість, нерідко пошкоджують майно таких станцій.

З року в рік водії транспортних засобів, керуючи безпосередньо джерелом підвищеної небезпеки на автозаправній станції, відривають заправний пістолет та муфту з паливо роздавальної колонки. Поліцейські, як монопольний орган правомочний здійснювати такого роду провадження у справі про адміністративні правопорушення, кваліфікують дані дії водіїв за ст. 124 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – Кодекс) «Пошкодження правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна»[1]. Сталою практикою є оформлення актів процесуальної дії та зібрання доказового базису під час виявлення таких деліктів. Відповідно до ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення у справах про адміністративні правопорушення протоколи про адміністративні правопорушення мають право складати уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції. При складанні цього основоположного акту процесуальної дії про адміністративне правопорушення поліцейськими досить часто порушується принцип «правомірної адміністративної поведінки». Це правило означає, що при складанні протоколу про адміністративне правопорушення, поліцейський, як представник держави, зобов'язаний збирати належні та допустимі докази, на основі яких правомочний орган (судові установи) за підвідомчістю притягне особу до адміністративної відповідальності. Даний принцип є одним з основоположним під час здійснення працівниками поліції адміністративно-юрисдикційної діяльності. На нашу думку, поліцейські порушують дану норму-ідею, коли складають протокол про адміністративне правопорушення за адміністративно-правовою кваліфікацією ст. 124 Кодексу за вчинення дій водіями, які керуючи транспортними засобами, відривають заправний пістолет та муфту на автозаправній станції.

Керуючись ч. 1 ст. 256 Кодексу України про адміністративні правопорушення у справах про адміністративні правопорушення у протоколі про адміністративне правопорушення обов'язково повинен зазначитися нормативно-правовий акт (далі - НПА), який передбачає відповідальність за дане правопорушення. Тобто, за особливістю конструкції норма ст. 124 Кодексу є бланкетною (відсильною). Це означає, що поліцейські повинні на момент складання протоколу про адміністративні правопорушення встановити, що особа порушила Правила дорожнього руху, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 №1306.

Аналізуючи рішення представників Феміди першої інстанції (далі - Реєстр) нами було вишукано чимало постанов у справах про адміністративні правопорушення на транспорті. Проте увагу загострює нормативно-колізійний випадок, коли водії транспортних засобів, будучи, під час безпосереднього керування, неухважними, пошкоджують майно, а саме – елементи об'єктів дорожнього сервісу. З метою вирішення питання щодо надання вірної кваліфікації діям водіїв нами було вибрано рішення з Реєстру.

Так, 01 липня 2020 року суддя Саксаганського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області Прасолов В.М., розглянувши матеріали про притягнення до адміністративної відповідальності: ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, громадянина України, працюючого «Нова Пошта», водієм експедитором, проживаючого за адресою: АДРЕСА_1, за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст.124 КУпАП. З матеріалів адміністративної справи вбачається: 19.06.2020 року о 20.10 годині по вул. Волгоградській, 15 у м. Кривому Розі, на території АЗС «ОККО», водій ОСОБА_2, керуючи транспортним засобом «RENAULT Dokker» з державним реєстраційним номером НОМЕР_1, був не уважним, не стежив за дорожньою обстановкою, відповідно не реагував на її зміну, перед початком руху не переконався, що це буде безпечним і не створить небезпеку та перешкод іншим учасни-

кам руху та допустив відрив заправочного пістолета, що був встановлений в бак автомобіля. Внаслідок ДТП транспортний засіб та заправочний пістолет отримали механічні пошкодження, чим завдано матеріальні збитки власникам, постраждали відсутні. Своїми діями ОСОБА_2 порушив п. п. 2.3б, 10.1 Правил дорожнього руху [4]. В резолюційній частині суддя Прасолов В.М. притягнув ОСОБУ_1 до адміністративної відповідальності за ст. 124 Кодексу та наклав адміністративне стягнення у вигляді штрафу у розмірі 340 гривень.

У наведеному судовому рішенні суддя посилався на норми, які не регламентують пошкодження об'єктів дорожнього сервісу, а саме – заправочних пістолетів, а також неправильно тлумачиться законодавство про дорожній рух. У даних провадженнях суддя керується п. 2.3 п.п. б та п. 10.1 Правил дорожнього руху, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 .

Надамо роз'яснення даних положень. Відповідно до п. 2.3 п.п. «б» для забезпечення безпеки дорожнього руху водій зобов'язаний бути уважним, стежити за дорожньою обстановкою, відповідно реагувати на її зміну, слідкувати за правильністю розміщення та кріплення вантажу, технічним станом транспортного засобу і не відволікатися від управління цим засобом на дорозі. У п.10.1 зазначено, що перед початком руху, перестроюванням та будь-якою зміною напрямку руху водій повинен переконатись, що це буде безпечним і не створить перешкод чи небезпеки іншим учасникам руху [3].

Аналізуючи дані положення ми вважаємо, що водій, який відірвав заправочний пістолет та муфту на паливороздавальній колонці не може бути притягнутий до адміністративної відповідальності, так як не може порушити вимоги пункту 10.1 ПДР України, в якому зазначено, що перед початком руху, перестроюванням та будь-якою зміною напрямку руху водій повинен переконатися, що це буде безпечним і не створить перешкод або небезпеки іншим учасникам руху.

Згідно п.1.10 ПДР України «учасник дорожнього руху - особа, яка бере безпосередню участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин та ін.» [3].

Підводячи підсумки ми хочемо зробити важливий акцент, що якщо в результаті неуважних дій водія не створена небезпека чи перешкода іншим учасникам руху, то про порушення пункту 10.1 ПДР України не може бути й мови, оскільки АЗС, а саме заправочний пістолет та муфта, не є учасником дорожнього руху. Розглядаючи особливості ст. 124 Кодексу всі елементи юридичного складу формально підпадають під приклади нашого дослідження, але ПДР України не передбачають положення, які регламентують суспільні відносини у даній інституції. На підставі вищевикладеного, кваліфікувати дії водія, який пошкодив елементи об'єкту дорожнього сервісу, тобто складові паливороздавальної колонки на АЗС, з адміністративно-правовою кваліфікацією ст. 124 Кодексу є неправомірно, так як в подальшому під час розгляду справи суди вимушені будуть закривати дані провадження у справі про адміністративні правопорушення. Наслідками не притягнення осіб до адміністративної відповідальності можуть бути виникнення в соціумі стереотипів аномії, нігілістичних настроїв.

---

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство із змінами та допов. на 17 вересня 2020 року: Офіц. Текст. Київ: Алерта, 2020. 322 с.

2. Про автомобільні дороги: Закон України від 08.09.2005 №2862-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-15#Text>. (дата звернення: 22.02.2021).

3. Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 №1306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 22.02.2021).

4. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90293607>.